

Rahandusministeerium

Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Tallinn
9.10.2026

E-POSTI TEEL
info@fin.ee

SELGITUSTAOTLUS: HASARTMÄNGUKORRALDAJA KOHUSTUS MÄÄRATA RAHAPESU ANDMEBÜROO KONTAKTISIK JA KONTAKTISIKULE ESITATAV NÕUE TÖÖTADA ALALISELT EESTIS

Käesolevaga esitan selgitustaotluse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse tähenduses ning palun anda teavet või õigusala selgitus alljärgnevas küsimuses.

1. Õiguslik raamistik

RahaPTS § 17 lõike 2 järgi määrab Rahapesu Andmebüroo kontaktisiku (edaspidi *kontaktisik*) krediitiasutuse, finantseerimisasutuse ja RahaPTS § 70 lõikes 1 nimetatud kohustatud isiku juhatus või filiaali juhataja. Hasartmängukorraldaja on kohustatud isik RahaPTS § 2 lõike 1 punkti 3 alusel, kuid ei kuulu § 17 lõikes 2 loetletud isikute hulka.

RahaPTS § 17 lõike 3 järgi „kontaktisiku võib määrata ka käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetamata kohustatud isik“. Lõike 9 järgi täidab kontaktisiku ülesandeid juhatus või lõike 1 alusel määratud juhatuse liige, kui kontaktisikut ei ole määratud.

Alates 1. jaanuarist 2026 (RT I, 30.12.2025, 2) kohaldatakse hasartmängu korraldamise tegevusloa taotlusele RahaPTS § 70 lõike 3 punktides 3–11 ja lõikes 3¹ sätestatud (HasMS § 17 lg 1). RahaPTS § 70 lõike 3 punkt 6 nõuab „käesoleva seaduse § 17 kohaselt määratud kontaktisiku“ andmeid.

HasMS § 18 lõike 3² järgi jätab Rahapesu Andmebüroo taotluse koostööstamata, kui taotlus ei vasta RahaPTS § 17 lõigetes 2 ja 5–9 ning § 70 lõike 3 punktides 3–11 ja lõikes 3¹ sätestatud nõuetele. Koostööstamise puudumisel keeldutakse tegevusloa andmisest (HasMS § 19 lg 2 p 3).

HasMS § 102 lõike 5 järgi peab enne 1. jaanuari 2026 tegevusloa saanud hasartmängukorraldaja viima oma tegevuse ja dokumendid HasMS § 17 lõikes 1 kehtestatud nõuetega kooskõlla hiljemalt 1. jaanuariks 2027; vastasel juhul tunnistatakse tegevusluba kehtetuks (§ 102 lg 8).

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RSanS) § 20 lõike 3 järgi määrab erikohustustega isik, sealhulgas hasartmängukorraldaja (§ 20 lg 1 p 6), finantssanktsiooni kohaldamise eest vastutava isiku, kelle suhtes kohaldatakse RahaPTS §-s 17 kontaktisiku kohta sätestatud, arvestades RSanS erisusi.

RahaPTS § 17 lõike 5 järgi võib kontaktisikuks määrata üksnes isiku, „kes töötab alaliselt Eestis“.

2. Ebaselgus

18. septembril 2026 saatis Maksu- ja Tolliamet hasartmängukorraldajatele teavituse, mille sisust jääb mulje, et kontaktisiku määramine RahaPTS §17 tähenduses on hasartmängukorraldajatele kohustuslik.

RahaPTS § 17 lõiked 2 ja 3 jätavad kontaktisiku määramise hasartmängukorraldajale vabatahtlikuks. HasMS § 18 lõige 3² viitab samas RahaPTS § 17 lõikele 2, mille adressaatide ringi hasartmängukorraldaja ei kuulu, ning ühtlasi lõikele 9, mis eeldab, et kontaktisik võib olla määramata. Ei ole korraga võimalik täita RahaPTS § 17 lg 2 ja 9 (mille kontrollimist loa andmise eeldusena nõuab HasMS § 18 lg 3²). Seaduse tekstist ei selgu sõnaselgelt ega ühemõtteliselt, kas seadusandja laiendas kontaktisiku määramise kohustuse hasartmängukorraldajale või mitte.

3. Meie seisukoht

Leiame, et kontaktisiku määramine on hasartmängukorraldajale vabatahtlik. RahaPTS § 17 lõiget 2 ei ole muudetud ja lõige 3 näeb sõnasõnu ette õiguse, mitte kohustuse. HasMS § 18 lõige 3² on Rahapesu Andmebüroole suunatud menetlusnorm; isikule kohustust panev norm peab olema seaduses sõnaselgelt sätestatud. RahaPTS § 70 lõike 3 punkt 6 nõuab üksnes § 17 kohaselt määratud kontaktisiku andmeid; kui kontaktisikut ei ole määratud, täidab tema ülesandeid juhatus (RahaPTS § 17 lg 9).

Oleme teadlikud, et Riigikogus eelnõu 728 SE menetlemisel kirjeldati muudatuse ühe eesmärgina „kohapealse kontaktisiku nõuet“. Kui seadusandja tahe oli selline kohustus kehtestada, ei ole see meie hinnangul seaduse tekstis õigusselgelt ega õiguslikult siduvalt väljendatud.

RahaPTS § 17 lõige 5 kehtestab kontaktisiku töötamise koha nõude. See nõue piirab asutamisvabadust ja teenuste osutamise vabadust (ELi toimimise lepingu artiklid 49 ja 56), kui hasartmängukorraldaja või tema kontserni vastavusfunktsioon asub teises Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis. Rahapesu tõkestamine on küll piirangut õigustav eesmärk, kuid piirang peab olema proportsionaalne. Kontaktisiku kättesaadavuse saab tagada vähem piiravate vahenditega. Näiteks võiks nõuda, et kontaktisik oleks Eestis tegutsevale järelevalveasutusele pidevalt ja viivitamata kättesaadav ning omaks vahetut juurdepääsu kogu vajalikule teabele ja otsustuspädevusele, sõltumata tema füüsilisest töökohast. Selline lahendus arvestaks eelkõige kontsernidega, mille tütarettevõtjatel on hasartmängulitsentsid mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis ning mille rahapesu tõkestamise funktsioon on korraldatud tsentraalselt. Seevastu nõue alaliselt Eestis töötamiseks sunnib ettevõtjat sisuliselt looma kohaliku personaliüksuse ka juhul, kui järelevalve tõhusus on võimalik samaväärselt tagada piiriülese kontsernifunktsiooni kaudu.

Meile teadaolevalt ei ole alalise Eestis töötamise nõude kohta ei 2020. ega 2025. aasta seadusloomes esitatud eraldi ELi siseturu õiguse analüüsi ega hinnatud piirangu sobivust, vajalikkust ja mõõdukust võrreldes vähem piiravate alternatiividega. Kui selline proportsionaalsuse hindamine jäeti nõude kehtestamisel tegemata, ei saa seda puudust kõrvaldada üksnes tagantjärele kujundatud põhjendustega. Seetõttu palume ministeeriumil osutada nõude vastuvõtmise ajal koostatud analüüsile või selgitada, milliste toona tuvastatud asjaolude ja kaalutluste alusel peeti just alalise Eestis töötamise nõuet vajalikuks.

4. Küsimused

1. Kas HasMS § 17 lõige 1 ja § 18 lõige 3² koostoimes RahaPTS § 17 lõikega 2 ja § 70 lõike 3 punktiga 6 panevad hasartmängukorraldajale kohustuse määrata kontaktisik? Või jääb määramine RahaPTS § 17 lõike 3 alusel vabatahtlikuks ning kontaktisiku ülesandeid võib täita juhatus (RahaPTS § 17 lg 9 ja vt ka HasMS § 18 lõige 3²)?
2. Kui kontaktisiku määramise kohustus on ministeeriumi hinnangul olemas, siis milline säte on selle õiguslik alus ja kas see laieneb HasMS § 102 lõike 5 kaudu ka enne 1. jaanuari 2026 tegevusloa saanud hasartmängukorraldajatele?
3. Kuidas suhestuvad RahaPTS § 17 kontaktisik ja RSanS § 20 lõike 3 vastutav isik? Kas RSanS § 20 lõike 3 viide hõlmab ka RahaPTS § 17 lõike 5 nõuet töötada alaliselt Eestis? Kas RSanS § 20 lõike 3 viide võimaldab RahaPTS § 17 lõike 9 alusel et RSanS vastutava isiku kohustusi täidab juhatus?
4. Kuidas tuleb sisustada RahaPTS § 17 lõike 5 nõuet „töötab alaliselt Eestis“ ja millistel kaalutlustel peab ministeerium seda proportsionaalseks ELi toimimise lepingu artiklite 49 ja 56 valguses? Palume ministeeriumil osutada nõude vastuvõtmise ajal koostatud analüüsile või selgitada, milliste toona tuvastatud asjaolude ja kaalutluste alusel peeti just alalise Eestis töötamise nõuet vajalikuks.

Palun vastata MSVS §-s 6 sätestatud tähtaja jooksul e-posti aadressil mihkel.miidla@sorainen.com.

Lugupidamisega

Mihkel Miidla

Vandeadvokaat